
PREDHOVOR

Súčasný stav v zdravotníctve na Slovensku je podmienený viacerými faktormi. Systém ovládajú trhové princípy, trhové hospodárstvo a právne úpravy stanovujú pravidlá podnikania. Tento stav vytvára podmienky na využívanie manažmentu aj v zdravotníckom systéme. K tomu sa pripája aj ekonomický záujem spoločnosti, pretože rozpočet v objeme približne 4 miliárd eur otvára cestu na prenikanie rôznych záujmových skupín do zdravotníctva. Výsledkom je potom množstvo ekonomických, čiastkových, ale aj systémových opatrení, ktoré hľadajú stabilizáciu v tejto dôležitej oblasti.

Podstatnou zmenou je tvrdé, ale nevyhnutné zavádzanie princípov trhu, konkurencia a produkcia zisku pri súčasnom hľadaní ciest na uspokojenie požiadaviek pacienta. S procesom reforiem prichádzajú aj negatívne opatrenia, napr. rušenie nemocníc, hromadné prepúšťanie zdravotníckeho personálu v štátnych zariadeniach, zmeny ich statusu, zmeny v kategorizácii a doplatkov za lieky, zdravotnícke pomôcky a dietetické potraviny, zavádzanie poplatkov za starostlivosť a návštevu lekára, limitovanie lekárskeho výkonov a preskripcie zdravotnou poisťovňou, orientácia na terapiu generikami, vzájomné penalizácie a exekúcie za omeškané platby atď. Mnohí ľudia sú ochotní priplatiť si za kvalitnú službu, a to priamo alebo nepriamo formou nadštandardného zdravotného poistenia. Oveľa väčšiu skupinu však tvoria pacienti, pre ktorých začína byť starostlivosť o vlastné zdravie veľmi drahá a nedostupná.

Existencia konkurenčného prostredia v zdravotníctve otvára širšiu možnosť na využívanie nástrojov hodnotenia kvality, ale aj zmien organizačných štruktúr, procesného riadenia a zavádzania progresívnych organizačných noriem a pracovných metód. Nesystémové opatrenia vedú k nestabilite trhu, čo bráni subjektom zúčastneným na starostlivosti o zdravie efektívne využívať dlhodobejšie plánovanie vývoja.

Sledovaným sa stáva aj proces zabezpečenia širokej palety **zdravotníckych pomôcok a ich postavenie v zdravotníckom systéme**. Oblasť zdravotníckych pomôcok predstavuje významnú a inovatívnu časť hospodárstva Európskej únie. Ich ročný predaj sa pohybuje na hodnote asi 95 miliárd eur (85 miliárd eur odvetvie zdravotníckych pomôcok a 10 miliárd eur odvetvie diagnostických zdravotníckych pomôcok in vitro), pričom ročne sa v tejto oblasti investuje do výskumu a inovácií približne 7,5 miliárd eur. Odvetvie zdravotníckych pomôcok v EÚ zamestnáva viac ako 500 tisíc ľudí (zväčša vysokokvalifikovaných pracovníkov) asi v 25 000 spoločnostiach. Viac ako 80 % z nich sú malé až stredné podniky a mikropodniky. Odhaduje sa, že v roku 2000 bolo na svete k dispozícii viac ako 1,5 milióna rôznych zdravotníckych pomôcok. Zdravotnícke pomôcky a technológie tak predstavujú jeden z najrýchlejšie rozvíjajúcich sa ekonomických sektorov, čo prirodzene zvyšuje nároky na zaistenie požadovanej kvality nielen samotných produktov, ale aj zdravotníckych pracovníkov, ktorí akýmkoľvek spôsobom prichádzajú s nimi do kontaktu. V tomto zmysle sa stáva kľúčovou a významnou aj pozícia farmaceutov a ostatných zdravotníckych pracovníkov zaoberajúcich sa nielen výdajom a dispensáciou zdravotníckych pomôcok priamo pacientovi, ale podieľajúcich

sa aj na všetkých procesoch a úrovniach súvisiach so zdravotníckymi pomôckami (napr. regulačných, úhradových, kontrolných a pod.).

Cieľom tejto vysokoškolskej učebnice je poskytnúť širší a ucelený pohľad na zdravotnícke pomôcky v celej ich zložitosti z hľadiska aktuálnej legislatívy, administratívy, informácií a hodnotenia. Dominujú v nej vzájomné vzťahy medzi zdravím, chorobou, zdravotným stavom a zdravotníckym systémom v kontexte s aplikáciou zdravotníckych pomôcok, ich regulačných mechanizmov, ale aj socialných, etických a ekonomických podmienok. **Treba konštatovať, že v tejto mimoriadne dynamickej a legislatívne náročnej oblasti absentuje ucelený prehľadový študijný materiál zaoberajúci sa danou problematikou.** Preto bolo našou snahou pripraviť základnú vysokoškolskú učebnicu určenú nielen študentom bakalárskeho študijného programu farmácie v odbore Zdravotnícke a diagnostické pomôcky, ale aj iným študentom a zdravotníckym pracovníkom, ktorá by komplexne podala informácie o legislatíve a regulácii zdravotníckych pomôcok.

Autori